ङ्) वङ्गभाषा (टेरा) हिन्दिभाषा । [राजवल्लभः ।

कङ्कलोद्य न० कङ्क इव लोद्यते लोड-ण्यत् । विल्वोडमूले

कङ्कवाज प्र०कङ्कस्य वाज एववाजः पक्षोऽस्य । कङ्कपक्षे बाण-भेदे कङ्कपक्षोऽप्यत्र । कङ्कस्य वाजः जातोऽस्य तार०इतच् । कङ्कवाजित कङ्कपक्षयुक्ते सायके । "अताडयदमेयात्मा नवभिः कङ्कवाजितैः"भा०भी० ११७अ० । [कत्वात्तथात्वम्

कङ्कग्रन्थु पु०६त० । पृश्निपर्ण्याम् शब्दच० । तस्याः कङ्कनाम-

कङ्कशाय पु० कङ्क इव शेते शी–ण । कुक्कुरे शब्दमाला

कङ्का स्त्री कङ्कि–अच् १गोशीर्षचन्दने शब्दमाला २उग्र-सेनदुहितृभेदे च कंसशब्दे उदा० ।

कङ्काल पु० कं सुखं शिरो वा कालयति क्षिपति कल–अच् । त्वङ्मांसरहितशरीरावयवेऽस्थिसञ्चये अस्थिपञ्जरे ।

कङ्कालमालिन् पु० कङ्कालानां मालास्त्यस्य इनि । महादेवे

कङ्कालय पु० कङ्कालं याति या–क । देहे ।

कङ्कु पु० कङ्कि-उन् । (काङ्गनी) तृणधान्यभेदे द्विरूपकोषः । उग्रसेनस्य पुत्रभेदे कंसभ्रातरि ।"कंसः सुनामा न्यग्रोधः कङ्कुःशङ्कुः सुहूस्तथा । राष्ट्रपालश्च सृष्टिश्च तुष्टिमानुग्र-सेनजाः" भाग० ९,२४,१४ ।

कङ्कु(ङ्गु)ष्ठ न० कङ्कुः तृणभेदः तत्र तत्समीपे तिष्ठति स्था–क षत्वम् । पर्वतोपत्यकाभेदे । "हिमवत्-पादशिखरे कङ्कु(ङ्गु)ष्ठं नाम जायते । तत्रैकं नलि-काख्यं स्यात्तदन्यद्रेणुकं स्मृतम् । पीतप्रभं गुरु स्निग्धं तत्र श्रेष्ठं च रेणुकम् । कङ्कु(ङ्गु)ष्ठं रेचनं तिक्तं कटूष्णं वर्णकारकम् । क्रमिगोधोदराध्मानगुल्मानाहकफा-पहम्" भावप्र०अत्रपृषो०कस्य गः कङ्गुष्ठमपि ।

कङ्कूष पु० कङ्कि–ऊषन् । आभ्यन्तरदेहे ।"कर्णाभ्यां ते कङ्कू-षेभ्यः कर्णशूलं विशल्यम् । सर्वं शीर्षण्यं ते रोगं बहि-र्मन्त्रयामहे" अथ० ९,८,२ ।

कङ्केरु पु० कङ्कि–एरु । काकभेदे त्रिका० ।

कङ्केलि पु०कम् सुखं तदर्थं केलिरत्र । अशोकवृक्षे राजनि०

कङ्केल्ल पु० कङ्कि-बा–एल्ल । वास्तूके शब्दमाला ।

कङ्केल्लि पु० कङ्क-बा० एलि पृषो० । अशोकवृक्षे त्रिका० ।

कङ्क न० कम् खलत्यनेन खल–बा०ड । पापभोगे शब्दमा० ।

कङ्गु स्त्री कं सुखमङ्गति मृगयुः० कु गकन्धा० । (काङ्गिनी) धान्यभेदे "सा च चतुर्विधा तासां गुणाः भावप्र०उक्ताः । "स्त्रियां कङ्गुः प्रियङ्गुर्द्वे कृष्णरक्तसितास्तथा । पीता, चतुर्विधा कङ्गुस्तासां पीता वरा स्मृता । कङ्गुस्तु भग्नस-न्धानवातकृद्दृंहणी गुरुः । स्वच्छस्तेजहरातीव वाजिनां गुणकृद् भृशम्" । अप्राणिजातिवाचित्वात् वा ऊङ् । "आर्य्यास्तु यवशब्दाद्दोर्षस्मूकविशेषं प्रतियन्ति म्लेच्छास्तु कङ्गुम्" अधिकरणमाऽस्यार्थे कन् तत्रैव । "कङ्गुका त्रि-फला लोध्रं काशीशं श्रवणाह्वया" सुश्रु० । इयञ्च ग्राम्य ओषधिः । "तिलमाषव्रीहियवाः प्रियङ्गवो गोधूमाश्चेति सप्त ग्राम्या ओषधयः" इति तैत्तिरीयसंहिताभाष्यधृता श्रुतिः प्रियङ्गुः कङ्गुः । अष्टादशधान्यमध्ये च अस्याग्रह-णम् अष्टादशधान्यशब्दे ५२५ पृ० तत्प्रमाणम् ।

कङ्गुनी स्त्री कङ्गुः कङ्गुशब्देन नीयते ज्ञायते नी–बा०कर्मणि ड गौरा० ङीष् । (काङ्गनी) धान्यभेदे राजनि० ।

कङ्गुनीपत्रा स्त्री कङ्गुन्याः पत्रमिव पत्रमस्याः । पण्या-ख्ये तृणभेदे राजनि० ।

कङ्गुल पु० कङ्गुं लाति गृह्णात्यनेन ला–बा०घञर्थे करणे क ६त० । १पाणौ हस्ते शब्दच० ।

कच रवे भ्वा०पर०अक०सेट् । कचति अकचीत् अकाचीत् चकाच । प्रनिकचति । [कञ्चति अकञ्चीत् कचञ्च ।

कच बन्धे सक० दीप्तौ अक० भ्वादि० पर० इदित् सेट् ।

कच बन्धे सक० दीप्तौ अक०भ्वादि०आत्म०सेट् । कचते अक-चिष्ट चकचे कचः ।"चचाम मधु माध्वीकं त्वक्ताञ्चाचकचे वरम्" भट्टिः । कादित्वान्न णत्व प्रनिकचति ।

कच पु० कच–अच् । १केशे, २बृहस्पतिपुत्रे, ३शुष्कव्रणे, ४मेघे शब्दमा० हस्तिन्यां स्त्री० मेदिनी । भावे घ । ५बन्धे ६गोभायाञ्च । कचार्थचरितञ्च भा०आ० ७६,७७ अ० यथा "जिगीषया ततो देवा वव्रिरेऽङ्गिरसं मुनिम् । पौरोहित्येन याज्यार्थं काव्यन्नूशनसं परे । ब्राह्मणौ तावुभौ नित्यमन्योन्यस्पर्द्धिनौ भृशम् । तत्र देवा निजघ्नु-र्यान् दानवान् युधि सङ्गतान् । तान् पुनर्जीवयामास काव्यो विद्याबलाश्रयात् । ततस्ते पुनरुत्थाय योधया-ञ्चक्रिरे सुरान् । असुरास्तु निजघ्नुर्यान् सुरान् सम-रमूर्द्धनि । न तान् संजीवयामास बृहस्पतिरुदा-रधीः । नहि वेद स तां विद्यां यां काव्यो वेत्ति वीर्य्या-न् । सञ्जीवनीं ततो देवा विषादमगमन् परम् । ते तु देवा भयोद्विग्नाः काव्यादुशनसस्तदा । ऊचुः कचमुपा-गम्य ज्येष्ठं पुत्रं बृहस्पतेः । भजमानान् भजस्वास्मान् कुरु नः साह्यमुत्तमम् । या सा विद्या निवसति ब्राह्मणेऽ-मिततेजसि । शुक्रे तामाहर क्षिप्रं भागभाङ्नो भवि-ष्यसि । उपपर्व्वसमीपे हि शक्योद्रष्टुं त्वया द्विजः । रक्षते दानवांस्तत्र न स रक्षत्यदानवान् । तमारा-